

РЕСПУБЛИКАДА ДУЖУТ АЖААП АЛЫШКЫНЫ

Август 15-ке чедир

Бо чылдын август 15-те алдынган медээни ёзугаар алырга, тараа ажаап алышкыны Улуг-Хем, Каа-Хем, Танды райондарда болгаш Кызыл хоорай Совединге хамаарышкан ажил-агыйларда аралаштыр эгелээн.

Бо үеге чедир нинтизи-биле тараа шөлүнүн 0,8 хуузу кестинген. А эркен чылдын бо-ла үеге чедир кестингени 0,9 хуу турган. Кестинген болгаш бастырынган тараанын дужудун бир гектарга онааштыр 4,9 центнер болган. Совхозтардан «Улуг-Хая», «Көк-Тей», «Сукпак» ажаап алышкыны база-ла аралаштыр кирген болгаш бүгү ажил-агыйларга ажаап алышкын удавас массалык-биле эгелээр.

Күрүнеге тарааны садарынны планы августун 15-ке чедир мындыг болган: республикага нинтизи-биле дужаары — 60000 тонна, ам дужааттынганы — 1009 тонна азы 3,2 хуу. Оон иштинде Чөөн-Хемчик район планынын 2,9, Танды район — 0,4 болгаш Каа-Хем район — 0,2 хуузу күрүне шыгжамырынга кирген. Кызыл хоорай Совединге хамаарышкан ажил-агыйлардын күрүне шыгжамырынга киргени планынын 24,2 хуузу болган. Барыын-Хемчик районун ажил-агыйлары эркен чылдан куралын артып калган тарааны күрүнеге садарынны күсели-биле августун 15-ке чедир тараа садарынны планын 72,0 хуу күүскеткен.

Беш чылдын баштайгы чылынын дужудун ажаап алырга талазы-биле бо эгелээшкенин байдалындан ап көөргө, ажаап алышкыны чидирг чокка, эки шынарлыг кылдыр чорударын кичээнгенин улгаттырары ил-ден болуп турар-дыр.

Баштайгы кезилде

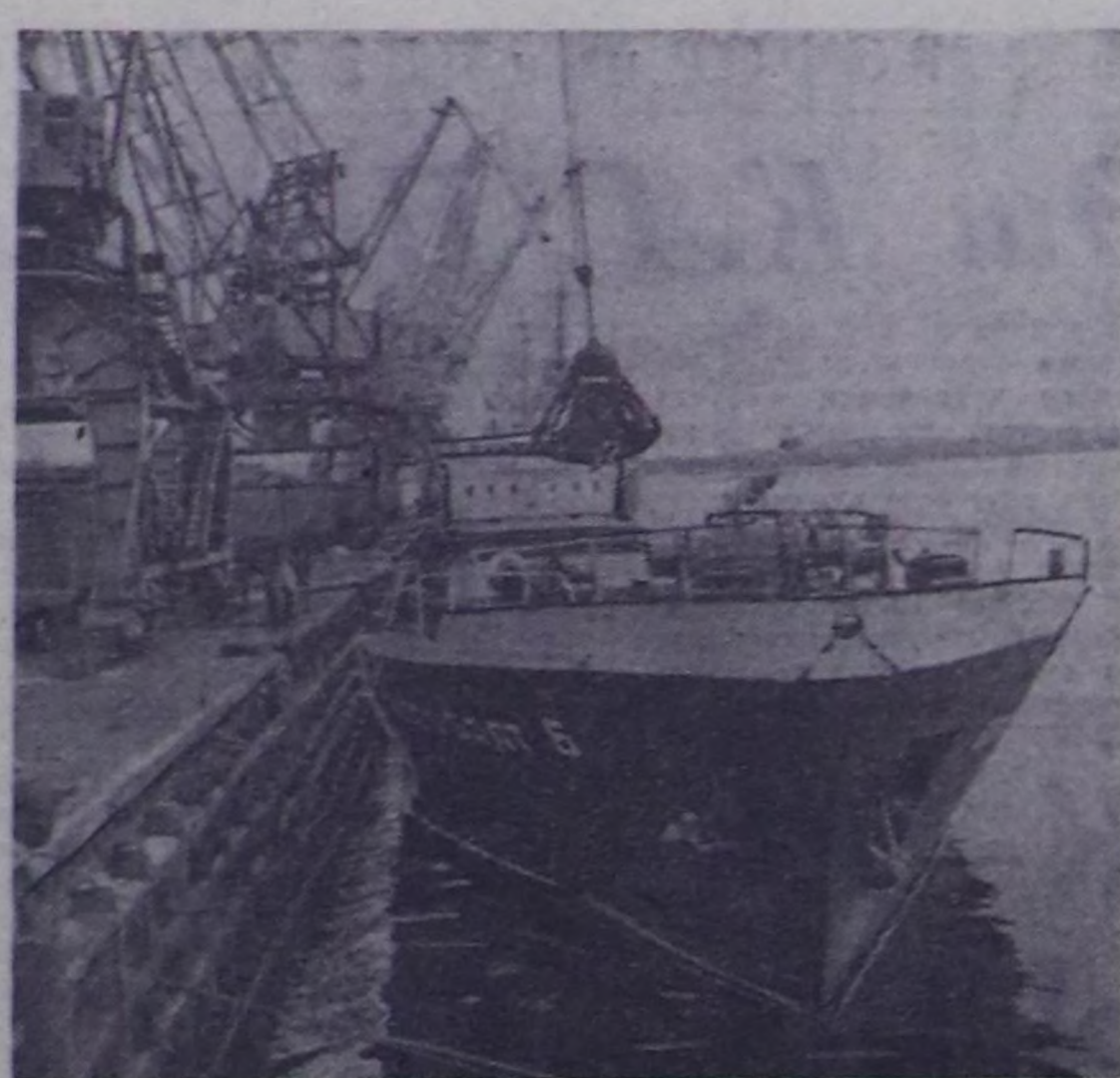
САРЫГ-СӨП. (Телефон-биле). Каа-Хем районун колхозтары беш чылдын баштайгы чылынын чагай дужудун тараанын ажаап алырны август 15-тен эгелээн.

«Коммунизмче орук» колхозтуу механизаторлар баштайгы хүнерде 310 га кызыл-тасты ачылган ажааган. Колхозтун тараа шөлдеринде 8 комбайннар ачылган үгөн болгаш тарааны чидирг чокка ажаап алырга талазы-биле комбайнларын ары-ында социалисттик чарын база кал-барган.

«Ленинчи орук» колхозтуу ажил-ишчилери 120 га арбайын. 20 га чотак-тарааны кестирген. А «Ой-көз» колхозу беш чылдын баштайгы чылынын чагай дужудун тараанын ажаап алырны август 15-тен эгелээн.

Тайыр 30 чылы колхозтуу ховуш-шөлдеринде 7 комбайн кызыл-тасты дорт ажаап эгелээн. Комбайнлар Фелдсеев биле Казакотун пункирин-де баштайгы албек дужуттун тараанын чотакта Локис тараа хүлээн алыр пунктта август 16-да сөөртүп чидирген.

Ильинкада «Тиналге» колхоз 4900 тонна силосту салган азы планын 41,8 хуу күүскеткен. Болхо-тун кукуруза шөлүн 4 комбайн кукурузанын силоставышкан, кезип эгелээн. Кестинген баштайгы кукурузанын га бүтүрүлгөн 120 центнер но-гаан масса алдынган.

КАНДАЛАКША. Кандалакша даай салгы портунун чүдүрүп чоруткан демп-руда концентратын саны 1963 чылдын-биле деңизге беш аяк катан көүдүз. Илдин өүдүе Волга-Балтий каналы ачылгаша киргенини ачымында бодуун аргамы болган. Кандалакша — Череповец дорт сүт оруу ачылгашкын чокка ачылган турар. «Волга-Балтий» ховушун руда өөрүткүчү портун өртөөлөрүн чокка чокка кээп турар болгаш чүдүтү салгы шактарда чүдүрүп хадырып турар. Мочангаш суднолар Череповец металлургия заводунча утлаш чоруттар.

ЧУРУКТА: Кандалакша портун өртөөлөрүнде демп-руда концентраты «Волга-Балтий» чүдүрүп турары.

Фото С. Майстерманнын. СЭТА-нын фотохрониказы.

ТУКТУ БЫЖЫГ ТУДААЛЫНАР

— Холду улам дыныгы турар! — бо сестер бистин ферманын бүгү ажил-ишчилеринин лозуну болу берген.

1966 чылдын бирги чартында мал ажилынның продуктуларын бүдүрүп болгаш белектерин көүдүрүп дээр Россия Федерациянын республикаларын, крайларын, областтарын социалисттик чарыкынның түдөөлөрүн РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели болгаш Профессионаллар Эмгекчилеринин Бүгү-эвеле Төп Чөвүлени чуталамын көрөш, бистин Тыва АССР-ге ол чарыкка тилекчи болганы дээр шилчир Кызыл тукут, 10 муң рубль шааналык тыысканынга бистин ферманын коллектив аажок өөрөн.

Ол күн-ажымын тилектеге бистин ферманын коллективинин кыргын улуу база бар. Бо чылдын бирги чартында сүтүтү бүдүрүп болгаш оон күрүнеге садарынны талазы-биле чарыкка тилекчи болуп үгөш, СЭКП-ниң Тес-Хем райкомунун болгаш райкускомуну фермалар аразында шилчир чоруту Кызыл тукут чаалап алган бис. Чартык чылда ферма 65 тонна сүтүтү күрүнеге садар турган, оон кыргына 12 тоннамын немей саткан. Август айны 1-ге чедир күрүнеге сатканы 114 тонна четкен.

Бистин ферманын садарына болгаш ийек казарчылары шүтүтү кызыл-мак ачылган турарлар. Ийне-дээ оларын аразында онза шыларгай ачылган турарлар база бар. Санын Берей-ол Сырат, Анна Сундуй, Байыр Биче-оол олар боттарынга быжылгаш инктеринден хүнүн-не 100 кг аягы сүтүтү саап ап, эске өш-өөрүңе үдөгөр-инжон көрүтүп келген. Чартык чылда беш оларын кижжи бүрүз 12 тоннадан аягы сүтүтү саган.

Бистин шитипирээр соругавыс ам-даа улуг. Чыл төнчүзүңе чедир

Эш К. Г. ПЫСИННИҢ илеткелиниң төнчүзү

(Эгези 1-ги армында).

Чаа беш чылда көдөзге культу-чарыктын аягы чедиринин туудун бүгү хемчег-биле калбартып, худээлелиг бис деп, илеткелчи демдегелээ. 7 муң аягы клубтарын болгаш культура байындарын, 4 муңдай хой чаб библиотекаларын, а улуг районнар төптеринге урутар-ын болгаш дытталынганын паритарын тударын айтып турар.

Киво четкени улам мыйа хөг-жүр. Ам РСФСР-ниң көдөз чөвү-лери 78 муң аягы киво установка-лары ачылган, оларын санам-ларында хүн бүрүзү үш миллион хире кижжи көп турар. Көдөзге дык хой школа кино установкаларын болгаш пионерлер кинотеатрларын ачылган. Чүдө сөөгү беш чыл-дарда беш урутарын кинога баары бүдүп чартык катан көү-дөөн. Чоккоку чылдарда кино четкенин калбарты-биле киди ооң техниктиг дерининин эки-жидеринче улуг кичээлгеи салыр.

Көдөзге амидырал хандырылга чарыкын организастарыга илет-келчи тодаргай доктааган. Сөөгү беш чылдарын иштинде көдөзге 12 муң хире комбинаттарын, мас-терскаларын, ателье-лерин болгаш амидыралдыг өскө-дөө бүдүрүл-гелерин тургускан. Ийне-дээ ол бүгү чонун херектерин ханды-рыштыр болгаш боттарынга чөвү-лениң хөгжөөлөрүн дүшүрүп турар. Ийне-дээ Ой, Иркутск, Псков болгаш өскө-дөө чамдык област-тарын, крайларын болгаш автоном-нук республикаларын көдөзүңде

чонун амидырал хандырылга-нын талазы-биле ажил-херек багыт болуп турар. Хандырылга бүдүрү-гелеринге херектез улуг турла-ла, оларын туудун багыт чорутуп ту-рар деп, эш Пысин чуталаан. Чи-жээ, 1965 чылда РСФСР-те ажил-тилерин чүдө 152-ин ажилгала-нырган. Амидырал хандырылга-нын бүдүрүлгелерин организаста-рыга колхозтарын херектерин болгаш аргаларын колкап кыргы-тирүп турар. Оон түнелинде эл-ээн хой районнар төптеринде, көдөз чурттакчылыг терлерде хепти бо-лган адикти даярдып база сөтөлгө, өртөгөн плитканы, электр-амиды-рал приборларын сөтөлгөгө дужаап болгу дег мастерскалар чок.

Шитипирээрин сонгаарлап ийне-дээ ол ачылгаша ийне-дээ бар. Ол болза хамыктың муруну-да сатыг болгаш нинтиңиң чөмө-ниге бүдүрүлгелеринин, оруктар-нын болгаш харылаа херекселде-ринин туудунга хамаарыш турар.

Эш Пысин көдөз туудунга ма-териал-техниктиг базанын айт-мырларына база доктааган. Ам кол-хозтарда тууд-монтаж ажилдары-нын чартык кезинден хой, сов-хозтарда 73 аягы хуузу хөлө-дөө арга-биле күдөлдүп турар. РСФСР-ниң Тууду министрство-зун ачкучу чорутуу механизаста-ан колхозларын калба-биле шөтө-дөө болгаш оларын техниктиг чөмө-ленинниң өскөн. Ийне-дээ ол көдөзге культура-амидырал объек-тилеринин тууду дык четлес. РСФСР-ниң тууду болгаш көдөз

ажыл-агый министрстволары ко-дөзге культура-амидырал туудунуң төмөлдөрүн беледери-биле эрге-жөк чутула хемчегелери ачыл худээл-елиг. Бар турар 450 механизаста-ан колхозналарга немештир беш чыл-дын чылдарында дугурунда 600-тен эвэс эвэс колхозналарын орга-низастаар болгаш оларын тууду тех-никазы-биле дерип ужурут.

Көдөз ажил-агый районнарга планнашкынын схемаларын ачылган кылырын шуту чорудар ужурут. Чер-чегин совет орган-нары бо ажилды чокко үгө-үш чылдарда боттандырып херек. Тууду-тун төлөөлөдөрүн чотадыр үезинде зоналарын агаар-бойдус байдаларын, чер-чегин тууду ма-териалдарын дээр өөрөйи көөр болза чорут.

Тус чегин материалдарын—туу-бу, черепша, лам, кышты херек-ке аяк болгаш харын чамдык чер-лерге экономика талазы-биле ба-дытаттыгында турла беш демп-бетон-биле оларын соолурун шыр эвэс практикаын сөөгү үгө-үш тур-гускан. Колхозтар болгаш совхоз-тар тус чегин тууду материалда-рынның бүдүрүлгелерин катан тур-гусар ужурут.

Илеткелинин түнелинде эш Пы-син республикада дужут ажаап алышкынын чоруп турарын доңузу-биле чуталаан. 20 област-тар, крайлар болгаш автономнук республикалар тараа белектеринин планын ам беш күдөлдүңиң бол-гаш пландан ачкучу тараа садарын түдүрүлгө турарын ол демдегелээ.

РСФСР-ниң уаустарынның улуг ба-йырына—Октябрь революциянын 50 чыл оо болган В. И. Ленинни төртүтүлгө хүдөөлө 400 чыл чоккошумал кел чоруту. Бо кай-гамчык хүнерин бистин удузусу чаа-чаа бүдүрүлгө тилектер болгаш чедикшиңир-биле уткуур. Бүгү совет кижилер-биле бир домей РСФСР-ниң ажилды чоннары бис-тин чуртууска коммунизмин тур-гууларын херекте боттарынын төлөптүг салышкынын кыргы-ри-биле бүгү кужениңкенин сал-мы турар.

(СЭТА).

Шалыпчы айны чарлаан

Чөөн-Хемчик районун Ленин а-ту-гун көдөз ажил-агый артелиниң баштаар чери бар күжүн санап көр-гөш августун 28 бетинде мал не-меринин белектерин бүрү доозарын шитипирээр, шалыпчы айны чар-лаан. Улаан-Буранын Улуг-Шыкта, Кызыл-Халынның дегем ситен шөл-деринде 18 бригада, 32 эвэно ачылган турар. Ийне 130 кол-хоздары кижжи, атыны ситен кез-ер 7, тракторун 3 машинамын бы-жылгатынган.

Ситенчилер аразында калбарган

социалисттик чарыктын түнелин уттирген, Баян-Талаа О. Бадыга улугукай № 4 бригада бердиген планын 86 хуу күүскеткен, бирги черин алган. Колхоз баштаар че-ринин болгаш партия комитетинин бри-гадаар аразында шилчир Кызыл тукут чаалап албышкан, 30 рубль-биле шааннаткан. Ол бригадада тра-ктор башкарыкчызы О. Шадыр-оол, машинни М. Шыргай-оол олар ту-рушкун чок ачылган, хүнде 6 га

нын орунга 8 чедир кестирип тур-ар шудуру киж дээр өртөктүг ба-рааннарын алган.

Баштаар чер ситенчилерге бүгү-ле таарымчалыг байдалды тургус-кан. Аш-чөм аймак четтири-биле хандырылган. Ситенчилерге 8 хал-шыраанын, 6 шашканы немей са-дып берген.

Бо хүнерде ситенде 340 кижжи хаара туттулган. Августун баштай-гы 10 хонунда 753 га черин сит-гени кестинген, оон 632-ин бөдү, 273 тонна ситенин белеккен.

А. ОНДАР.

Уксаажыдылг херээниң нарын аргазын холга алыр

Хой ажылын сайзырадырынын республика конференциязы

Хой ажылын сайзырадырынын өзөгелге айтырылганын чуталажы-биле колхозтор болгаш совхозтарын тускай эр-темчилер, мурнак хойжулар, Көдөз ажил-агый министр-ствозунун, уксаажыдылг ажилымын болгаш мады тарыл-гужидеринин станцияларын ажилдажылар — чус аягы кижжи СЭКП обкомунун болгаш Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шитипирээр хой ажылынның ийге республи-ка конференциязыга моокта чаа Кызыл хоорайга чыгып келгенер.

Республиканың көдөз ажил-агыйның чутула адыры — хой ажылын сөөгү чылдарда эрлп келген орун, ийде бар чедикшиңирин болгаш четкестерин тодорой ачылгашкан база жоон соңгарын соругаларын тодораткан илеткелди үк конференцияга Көдөз ажил-агый министр эш В. СЕРЯКОВ кылган болгаш хой кижилер саалдарын берген.

ПРАКТИКАНЫҢ КӨРҮСКЕНИ

— Сөөгү оң чылдарын иштинде чурттуг бодун дүктүт, биче продукттуг хову нарын дүктүт улаанышкын-че эле сайыратканы бурун-гаар улуг башы болган, оон түнелинде республиканың экономикасында хой ажылын-нын ролю улам утлаган деп, эш В. СЕРЯКОВ демдегелээ. 1963 чылдан 1965 чылга чедир кол-хозтар болгаш совхозтарынң хоюнуң баш саны ийи катан өскөн, дүк садары 896 тонна-дан 2010 тоннага четкен, ийи-ти элт дужаалдамында хой элди бо чылды 51,4 хуузу эгелээр. Ылчаарга колхозтар-дын ачка орулгазында ол нинтизи-биле 41,2 хуу, совхоз-тарда — 47,2 хуу болуп турар, а хой ажилдыг колхозтарда болгаш совхозтарда оо хуу 70—80 чедир турар. Ылангыч бир холдан кыргын амыр дүк мурунда 1,2—1,3 кг турган-ныла, ам колхозтарда 2,1 кг, совхозтарда — 2,34 кг четкен, күрүнеге салгы турар малдыг деңизин база өскөн.

Ылчаалда хойну нарын дүктүг улаа чарын сайы-радырынын нарын хероо ча-стырылар чок эртен. Ажил-агыйларын нарын дүктүг хойну сайырадырыга белек-нели болгаш чурттуг лошкун агаар-бойдузун болаваш, чер болганга хойну массалыг хайнактаашкыны чорутула-нымы түнелинде, дык хой ажил-агыйларды хой малдыг баш санын өстүрүшкенин план-нары күүскетиниң турар апарган.

КЫЛЫР АЖЫЛДАР ХӨЙ

Оон мыа, одарлар ажил-ла-дын чуртуктары база негет-тин турар. Оларларын кез-е-не-кез участкотан алгаш элестетир чидиртир мал-чыл бүрүзү шитилгени алыры — сонгаарлап болбас соруга-га. База бир шитилгелеттин-ини турар айтыры—кайла-хандырылганы болуп турар. Хураган алыр өрөөлдерин, чылдыр сугуттарын, сакма-нар тургузар салбырларын чарык болгаш чылдыг кайла-лар республикада чүдө 148 азы бүгү 2500 хире кайла-ларын 6 хуузу. Оон туржук, эр-кен кыжын 90 муң аягы хой барык кайлаа чок кыштаан деп болуп. Ол хиреде, бо чыл-ды төлөөлөгөн 229 на-

даа дузалыг болган. Ылчаала-жык, мында кылдыр ажилдар хой. Бригададар төптеринде чүдө 31 кызыл булун база ол-ла хире чунар болган бол-гаш 182 чуртталга бажынылар туттулган. Бо чылды немей 20 чунар бажыны, хойжулар-га 260 чуртталга бажынылар туудун доозар ужурут бис. Чамдык бригадалар эки түн-вездери чедип ап турар. «Ийне-дээ» совхозта эш Хо-ва-

Материалдыг сонургалга

ХАМААРЫШТЫР

Партияны болгаш чалак-тын сатыг чоташкынын түнелинде колхозчуларын ажил төлөвүн совхозтарымы-биле деп болуп, үдүктөл чок алып болган. Хойжуларга ха-маарыштыр онзаал айтыр чүдө болза, бирезде, оларын ажил төлөвүн — мурнак олардыкыны дооз 40 хуу өртөгөн черлер малчына-рын улуг нуруузу кыргыш-тып турар. Оон андыга бир кижже онааштыр ажаар хой-ну формалык эвэсчелни, му-рунда бир хойжуун онзаала-нынга ортума-биле төртүр 220 хире хой турган болза, ам 179 беш кылды, бир башка онааштыр малчыга бир тө-лөвүн 35 хуудан 3 катан че-дир өртөгөн, кодоннын улуг хойжууна төлөвүн 15 хуу убаатарган.

Зооветеринарлар өөрөдө-лгөн доозун, үш чыл дугу-рунда эл көргүзүлгө болгаш келген надарчыларга РСФСР-ниң Көдөз ажил-агый минис-терствозунун «Хой ажил-а-лын» мастер» деп атты ты-сыр, мынд каларынын ша-лымды 20 хууда өртөгөн. Не-мелде төлөвүнн деңизле-гил системаны база ачылган

САНАЛДАР ЧҮНҮ КӨРҮСКЕНИЛ?

Илеткел сонда солу дис-куссиялыг саналдар калбар-ган.

Бир дугаарында респу-бликанын барык болгаш муруну районнарынга нарын дүктүг хайнак хойларын өстүрүр та-лазы-биле ол аягы чыл ажил-ла келген ветеринар эрте-мин кайдалаа эш И. Кызыл-оол бодунун саналына мын-ча дөж: Сибирге нарын дүк-түт хой сайырадыры ууту эртеден беш удузгалын турган, ол шымак Тывага ба-за оон биче херек дөж ка-рактул хойну ачылган негет-терин турдувас. Херек кы-рында бистин кайлаарымы-бедик продукттуг атай, за-байкал болгон краснореч-ук сааларын удурун ап, ам Си-бир нарын дүктүг уут боду-рунчүзү шыркан. Тыва оон

лыг Суктериниң удурткав бри-гадамы 1964 чылда 1921 то-руру — холдан 2068 азы 100 хуудан 407 хуудангы, бо чылдан 2382 холдан чүдөдөн 93 хуудангы алыр. «Улуг-Хаяда» Донгак Балчы-оолдуң удурткавын бригада 1874 хо-нуң чус бажындан-на 403 ху-раанын алган. Соруга болза мимдыг чиктерин калбар-тыр болуп турар.

Республикада дээр болгаш ортумак эртемийг 450 аягы зооветеринарлар бар, оларын иштинде зааа-нык шаандаларыга чедир макта-дып турар дуржулгалыг ажилдажылар хой. Ылчаала-да тускай эртемчилерин ажилы ам-даа экижидерин не-геттинип турар. Ылангыч уксаажыдылг ажилымын зоо-техниктерин кылган ажил-даары хүнүгү соругаам бо-луп келген. Бо дугайты ажил-а-дыг удуртукчуларында база бурун бар. Уксаажыдылг ажил нарын ажил. Чамдык зооветеринар оон-биле берки бөзгө, оларын сазамы ажил-дажымы дээр хөмөр хаал өскөн. Зоотехниктер уксаажы-дылга үдөү бисте барык чок болуп, оон херекке алабын ту-рамыдан улаа котаргалда та-варлар турарыны бода-лаш, ам жоон сонгаар ол четкестерин узуукаар хемчег-терин алыры сонгаарадым болбас соруга болуп.

даштыга артыс ужурут. Бо чылдын бодунун чоруткан ши-челдеринин түнелдерин конференцияны кыргышче-ринге дыткаткан, нарын дүк-түг бирги класстын хойларды республиканын чер бурунуге берги чүдү херекчел турал-дыл дээр, ун хойну кайла-ла сайырадыл болупурун көр-гүзү турары ол-дур деп ол түнел кылды. Хай чүдө дө-ж, чоруткан бонитерларын боттар каларынын класстар аайл-биле үлөөлөдөр. Ий-дыг шокор хойну чамыс аай-нык шокорлар-биле тарым болгаш эдирштыр чорук бистин ажилымысты хойна-п турар.

Шитилгелден ноступ тура-ры—барык талазы районна-да эртер-дүктүг хой колдап турда, муруну районнары

дүктүг-эртир хойлар хой. Ам ханы убажыдылг ажил-ла чорударда, ол ийи хевир-лин каймын шилчип алыры негеттинип турар. Уксаажы-дылга херекчел үд-балай чо-дукту уруткап, тускай эртем-чилер бо ажилды боттары-нын холуга алырны ол кий-тирган.

Көдөз ажил-агыйнын Тес-Хем бүдүрүлгө эртелевинин началыгы К. Сарыгаар са-лаалды маддын чөм-суурун белекпей албайн хайнактааш-кын чорутканымыс болза: шаанда академик Иванотун «чүдө чөмөргө-биле ажил-а-дыг өскерилген быжылган ап болур» деп айтканымыс тоо-ваанымыс ол, мынчанга бис улуг котаргалда таварыш ту-рар бис деп чуталаан. «Чо-чугаар» колхоз 1959 чылда чус хойдан 94 хураган ап турган.

ДУРЖУЛГА СТАНЦИЯЗЫНДАН

Дуржулга станциянымын кидис эртелевинин эш С. Проксунин хой ажилы сай-зырадырынын экономиктиг айтырылганын доктааган. «Торгалым», «Малчын» колхоз-тарда хойну бригадаларга бу-дүрүлгө онаалгаларын бере-дөө, бухгалеттерин бригада-ларын чарыгаларын тус-ту-зула саналыг турары-биле бригадалар ала чотур анык болгаш натур төлөвлерин албайн турар. Бригадаар болгаш колхозларын эл таа-рымчалыг хемчөөлөдөр, хой-ну эр-жымын хуузу нам болурун — бо бүгү айтыр-гелерин экономиктиг шын-челдерин чорудары негетти-нип турар.

Нарын болгаш чартык ва-рым дүктүг хойлар хой ажил-агыйлар болуп «Элегес» совхозта болгаш «Чодураа» колхозта бир центнер продук-туга кижжи күжүнү чарыгал-ды өскө ажил-агыйлардан 31 хуу эвэс, чүдө дээр мынд хойлар бөдүн хойлардан 40 хуу аягы продукттын бери чорутар.

Дуржулга станциянда ху-раанаанымын кыжын чо-руду турарымын ажилын эш Проксунин чуталаан. Ий-чар кыжыга, иртингеттерин ол чылда садар, бир башка бүгү чарыгалда чүдө 15—16

рубль болуп, а алыр арыг орулга чарыгалдан 285 хуу аягы.

Өвүр районунда бүгү малды бодалын санаарга хой мал 78 хуу болуп, бүгү орулганын 70 аягы хуузу база эзеп тур-дур. Ынчанга хой малдыг продукттуг беледери эрге-жөк чутула деп, районун көдөз ажил-агый эртелевинин началыгы эш И. Суванкин демдегелээ. Хойнуң белек про-дуктуг чорутуу оон хайнак болганын. Торгалыда 98 хуу чедир, өскө ийи ажил-а-дыг оон оон хайнакта-ган. Мында үнүп турар сана-лар баугаар бис ховушту шүтүтүп дээр бөдүндүтүп шидавас бис. Бисте мал чөмө-ниң хандырылганы ам 18—20 хуудан ашпайн турда-да беш чылдыг мелиоративниң пла-нында ову 30—50 хуу чедир, мынчанга чүдө «Торгалы-ның» Чогаа, «Коммунизм» чөмө болгаш «Кызыл тукут» колхозтарга чартык бөдүн болгаш бөдүн хойну сайыра-дыр. «Торгалыны» хову-дүк массанын нарын дүктүг улаанышкыны сайырады-рын уламчылар, оон барым-дамы: Нам Тонур, Дага-Дор-жу, Ховалыг Кара-оол болгаш өскө-дөө мурнак хойжулар мынд кылдардан 90—94 чедир хураганнарын ап турарлар.

ХАМЫК УЖУР ЧҮДЕЛ?

Конференцияны кыргыш-чы-лары Чалаанда уксаажыдыл-га ажилын күрүсө ста-нцияны директору эш И. Дебютун саналын улаа со-

санда бичелее-бичелее 1965 чылда чүдө 63 хураган алган. Ам бис О. Шынаага бөдүн дүктүг хойну, Агарты чартык бөдүн дүктүг хойну сайыра-дыр бис. Маала тускай эртем-чилерин көчүтүп кичээлгеи-биле, ач сеткиндиг ажилдары негеттинип турар.

Эш Сарыгал Көдөз ажил-агый министрствозунун ажилдажылар-даа, эртем ажилдажыны эш Кызыл-оол-даа бо дугайты алыры ай-тышкынын бери тур-арын шүгүмчүлөөн. Оон хара-а-зы-биле уксаажыдылг ажил-ла дуржук чамыс чер чок мынчанга ол чыл дугурунда кидик ут-шылгын ажилда-ры деп айтырганын үзүлбөй турарын ужурут мында. Ий-чанга хой ажилын удурут Чөвүлениң катан тургусарын ол негез.

Кызыл-оол болгаш чамдык өскө-дөө штер ийги сал-гашта эгелээш, бөдүнүң иш-тинге сайырадыры чуту-лап турарымын эвэс. Деки-нар дүктүг болгаш өскө-дөө демдегелээ хүнү турар ховушту болу бериңиң салгалын эрте илетген хероо-чок, а бир эвэс каракул му-рунда турган болза, оон-даа сонгаар ханы хайнактаар хо-рек. Эш Кызыл-оолдуң чер бурунуге-ле бир баш хойга 2,5 центнер

TC-00990.